

Международная классификация первичной медицинской помощи (ICPC-2): история создания, структура, принципы кодирования (Лекция дистанционного обучения)

В.И. Ткаченко

Национальная медицинская академия последипломного образования имени П.Л. Шупика, г. Киев

В лекции представлены данные о Всемирной организации семейных врачей WONCA, одной из ее рабочих групп – комитета по созданию Международной классификации первичной помощи ICPC, историю и предпосылки ее создания, принципы структуры и кодирования; раскрыты понятия «причина обращения» и «эпизод оказания первичной помощи», приведены примеры кодирования отдельных причин обращения, медицинских проблем и процессов, а также эпизодов.

Ключевые слова: Международная классификация первичной медицинской помощи, ICPC, структура, принципы кодирования, внедрение в Украине.

WONCA – Всемирная организация семейных врачей (краткое название от Всемирной организации национальных колледжей, академий и академических ассоциаций врачей общей практики-семейных врачей), является некоммерческой организацией и была основана в 1972 году членскими организациями семейных врачей 18 стран мира. В настоящее время WONCA насчитывает 118 организаций-членов из 131 стран, около 500 000 семейных врачей.

Миссия WONCA – улучшить качество жизни народов мира путем определения и продвижения его ценностей, в том числе уважения универсальных прав человека и равенства мужчин и женщин, а также путем поощрения высоких стандартов медицинской помощи в общей практике-семейной медицине.

Управление WONCA осуществляется Всемирным Советом, который собирается один раз в два-три года перед Всемирной конференцией. В состав Совета входят представители организаций-членов и должностные лица WONCA.

Структура WONCA состоит из региональных ассоциаций (Европейская, Южно-Азиатская, Азиатско-Тихоокеанская, Восточно-Средиземноморская, Африканская, Иbero-Американская, Северно-Американская) и ряда рабочих групп, групп по особым интересам и движения молодых семейных врачей, которые работают с целью продвижения конкретных направлений, представляющих интерес для WONCA и ее членов по всему миру.

Рабочие группы WONCA состоят из сотен семейных врачей, которые встречаются на своих мероприятиях, проводят инновационные исследования, а также публикуют множество важных работ в области семейной медицины. Рабочие группы WONCA существуют в следующих направлениях: образование, исследования, сельская практика, окружающая среда, этика, электронное здравоохранение, проблемы со здоровьем мигрантов и меньшинств, психическое здоровье, качество и безопасность помощи, женщины в семейной медицине и Комитет по Международной классификации (WICC).

Комитет WONCA по Международной классификации (WICC) – наиболее длительно существующая рабочая группа WONCA, задачей которой является разработка, обновле-

ние и поддержка классификаций в области общей практики-семейной медицины. Так, в 1975 г. Комитетом была разработана первая Международная классификация проблем здоровья в первичной помощи (ICHPPC), основанная на МКБ-8, в 1979 г. вышел ее второй пересмотр ICHPPC-2, основанный на МКБ-9, а в 1983 г. добавлен тезаурус с терминологией.

История и цель создания. Международная классификация первичной медицинской помощи (ICPC)

WONCA очень тесно сотрудничает с Всемирной организацией здравоохранения (ВОЗ). Проведя анализ медицинской помощи в странах, имеющих систему здравоохранения, основанную на семейной медицине, компетенции и характеристики врача первичной помощи, установлено, что семейный врач сталкивается в большинстве случаев с симптомами и синдромами, недифференцированными стадиями заболеваний, которые часто трудно диагностировать с первого визита. Также часто пациенты обращаются к семейному врачу по конкретному вопросу, не связанному с нарушением здоровья, например, по поводу выдачи справки, рецептов, по разъяснению результатов обследований и т.п.

Международная классификация болезней (МКБ) не давала возможностей зарегистрировать такие случаи статистически, так как она в большей степени отображает причины заболеваемости и смертности населения, в то время как причины посещения семейного врача стали более интересными для анализа эффективности первичной помощи. Поэтому возникла необходимость поиска другого подхода к ведению статистики в первичной помощи и разработке другого подхода классификации, отражающей «субъективную» потребность пациентов в медицинской помощи как дополнение к данным, собранным с помощью МКБ, отражающим «объективные» потребности пациентов с медицинской точки зрения. Это оказалось важным для планирования здравоохранения, поскольку политики, спонсоры и поставщики медицинских услуг должны располагать информацией об эпидемиологии своих сообществ, а также понимать, какие мероприятия и финансы необходимы в рамках первичной медицинской помощи для улучшения медицинского обслуживания.

Так, в 1987 г. WONCA WICC в сотрудничестве с ВОЗ была создана и опубликована первая версия ICPC, основанная на фиксации причин обращений пациентов и эпизодах оказания медицинской помощи. В 1998 г. WONCA WICC опубликовал пересмотренную версию ICPC-2 с критериями включения и исключения по классификационным рубрикам и сопоставлением с МКБ-10. В 2000 г. была создана электронная версия ICPC-2-E для электронной медицинской документации.

В 2003 г. ВОЗ официально объявила ICPC-2-E рекомендованной ВОЗ классификацией для регистрации данных в

ICPC-2–Українська Міжнародна Класифікація ПМД – 2 Видання
 Wonca International Classification Committee (WICC)

Коди процесів

- 30 Повне медичне обстеження
- 31 Часткове медичне обстеження
- 32 Тест на чутливість
- 33 Мікробіологічний / імунологічний тест
- 34 Аналіз крові
- 35 Аналіз сечі
- 36 Аналіз калу
- 37 Гістологія / цитологія
- 38 Інші лабораторні дослідження НКІ
- 39 Дослідження фізичних функцій
- 40 Діагностична ендоскопія
- 41 Діагностична радіологія / візуалізація
- 42 Запис ел. потенціалів (ЕКГ, ін.)
- 43 Інші діагностичні процедури
- 44 Імунізація/профілактичне лікування
- 45 Нагляд/навчання/консультація/діагностика
- 46 Консультація з лікарем ПМСД
- 47 Консультація зі спеціалістом
- 48 Уточнення/обговорення причини звернення
- 49 Інші профілактичні процедури
- 50 Призначення ліків/ін'єкцій
- 51 Розсічення /дренаж/промивання/аспірація
- 52 Видалення тканини /біопсія/санація
- 53 Катетеризація /інтубація / дилатація
- 54 Відновлення /накладання шву / гіпсу /протез
- 55 Місцеві ін'єкції / інфільтрація
- 56 Перев'язка / пов'язка / тампонада
- 57 Фізична медицина/ реабілітація
- 58 Психотерапія
- 59 Інші терапевтичні процедури НКІ
- 60 Результати тестів / процедур
- 61 Результати обстеж./тестів від ін. організації
- 62 Адміністративна робота
- 63 Невизначене звернення
- 64 Звернення, ініційоване медпрацівником
- 65 Звернення, ініційоване третьюю особою
- 66 Направлення до ін. працівника (не лікаря)
- 67 Направлення до ін. лікаря/спеціаліста/лікарні
- 68 Інші направлення НКІ
- 69 Інша причина звернення НКІ

Загальні та неспецифічні А

- A01 Біль загальний / множинної локалізації
- A02 Озноб
- A03 Лихоманка
- A04 Загальна слабкість/втома
- A05 Нездужання
- A06 Втрата свідомості/непритомність
- A07 Кома
- A08 Припухлість
- A09 Проблеми потовиділення
- A10 Кровотеча / геморагія БДУ
- A11 Біль у грудях БДУ
- A13 Занепокоєння/страх, пов'язані з лікуванням
- A16 Неспокійна дитина
- A18 Занепокоєння з приводу зовнішності
- A20 Прохання про евангазію / обговорення
- A21 Фактор ризику розвитку злоякісних пухлин
- A23 Фактор ризику БДУ
- A25 Страх смерті / вмрання
- A26 Страх захворіти на рак БДУ
- A27 Страх захворіти на іншу хворобу БДУ
- A28 Оф / Н БДУ
- A29 Інші загальні симптоми / скарги
- A70 Туберкульоз
- A71 Кір
- A72 Вітряна віспа
- A73 Маларія
- A74 Краснуха
- A75 Інфекційний мононуклеоз
- A76 Інші вірусні екзантеми
- A77 Вірусні захворювання інші / БДУ
- A78 Інфекційні захворювання інші / БДУ
- A79 Злоякісне новоутворення БДУ
- A80 Травма / пошкодження БДУ
- A81 Численні травми / пошкодження
- A82 Вторинний наслідок травми
- A84 Отруєння медикаментами
- A85 Побічна дія медикаментів
- A86 Немедикаментозне отруєння
- A87 Ускладнення лікування
- A88 Побічна дія фізичного чинника
- A89 Наслідки протезування
- A90 Вроджена аномалія БДУ / декілька
- A91 Аномальні результати досліджень БДУ
- A92 Алергія / алергічна реакція БДУ
- A93 Передчасно народжена дитина
- A94 Інші перинатальні захворювання
- A95 Перинатальна смертність
- A96 Смерть
- A97 Відсутність хвороби
- A98 Підтримання здоров'я / профілактика
- A99 Захворювання / стан неуточненої природи

Кров, кровотворні органи та імунна система В

- B02 Лімфат. вузол(ли) збільшений /болочий
- B04 Симптоми /скарги (кров, лімф. орг.)
- B25 Страх ВІЛ / СНІД
- B26 Страх захворіти на рак крові / лімф. орг.
- B27 Страх ін. захв. крові / лімф. орг.
- B28 Оф / Н (В)
- B29 Інші симптоми /скарги
- B70 Лімфаденіт
- B71 Лімфаденіт хрон. неспецифічний
- B72 Хвороба Ходжкіна / лімфома
- B73 Лейкемія
- B74 Злоякісне новоутворення крові ін.
- B75 Доброякісне / невинизане новоутв. крові
- B76 Розрив селезінки травматичний
- B77 Інші ушкодження крові /лімф./селезінки
- B78 Спадкова гемолітична анемія
- B79 Інші вроджені вади крові / лімф. орг.
- B80 Залізодефіцитна анемія
- B81 В12/фолієво дефіцитна анемія
- B82 Інша /невизначена анемія
- B83 Пурпура / порушення коагуляції
- B84 Нез'ясовні зміни лейкоцитів
- B87 Спленомегалія
- B90 ВІЛ-інфекція/СНІД
- B99 Інші захворювання (кров, лімф.орг./селез)

- КОДИ ПРОЦЕСІВ**
- СИМПТОМИ / СКАРГИ**
- ІНФЕКЦІЇ**
- НОВОУТВОРЕННЯ**
- ТРАВМИ**
- ВРОДЖЕНІ ВАДИ**
- ІНШІ ДІАГНОЗИ**

Травна система Д

- D01 Біль у животі/колики без локалізації
- D02 Біль в епігастральній ділянці
- D03 Печія
- D04 Ректальний/анальний біль
- D05 Періанальний свербіж
- D06 Біль у животі локалізований інший
- D07 Диспепсія / розлад травлення
- D08 Метеоризм/гази / відрижка
- D09 Нудота
- D10 Блювота
- D11 Діарея
- D12 Закреп
- D13 Жовтяниця
- D14 Блювання кров'ю
- D15 Мелена
- D16 Ректальна кровотеча
- D17 Нетримання калу
- D18 Зміна калу/моторики
- D19 Зуби /ясна симптоми / скарги
- D20 Рот /язик /губи симптоми / скарги
- D21 Проблеми ковтання
- D23 Гепатомегалія
- D24 Абдомінальне об'ємне утворення БДУ
- D25 Здуття живота
- D26 Страх захворіти на рак травної системи
- D27 Страх перед ін. хворобами травної с-ми
- D28 Оф / Н (D)
- D29 Інші симптоми / скарги
- D70 Шлунково-кишкова інфекція
- D71 Епідемічний паротит
- D72 Вірусний гепатит
- D73 Гастроентерит імовірно інф. походження
- D74 Злоякісне новоутворення шлунку
- D75 Злоякісне новоутв. товстої / прямої кишки
- D76 Злоякісне новоутв. підшлункової залози
- D77 Злоякісне новоутв. травн. с-ми інші / БДУ
- D78 Доброякісне/неуточнене новоутворення
- D79 Стронне тіло травної системи
- D80 Інша травна системи
- D81 Вроджена аномалія травної системи
- D82 Захворювання зубів / ясен
- D83 Захворювання роту / язика / губ
- D84 Захворювання стравоходу
- D85 Виразка дванадцятипалої кишки
- D86 Виразкова хвороба ін.
- D87 Розлад функцій шлунку
- D88 Алцидит
- D89 Пахова грижа
- D90 Грижа стравохідного отвору діафрагми
- D91 Черевна грижа ін.
- D92 Дивертикульоз
- D93 Синдром подразненої товстої кишки
- D94 Хронічний ентерит / виразковий коліт
- D95 Анальна тріщина / перинальний абсцес
- D96 Гельмінти / інші паразити
- D97 Захворювання печінки БДУ
- D98 Холестит / жовчокам'яна хвороба
- D99 Хвороба системи травлення, ін.

Око F

- F01 Біль в оці
- F02 Червоне око
- F03 Виділення з ока
- F04 Визуальні плаваючі мушки / плями
- F05 Порушення зору інші
- F13 Аномальний вигляд очей
- F14 Аномальні рухи очей
- F15 Аномальний вигляд очей
- F16 Повіки симптоми/скарги
- F17 Окулярні симптоми/скарги
- F18 Контактні лінзи симптоми/скарги
- F27 Страх перед хворобою очей
- F28 Оф/Н (F)
- F29 Око симптоми/скарги інші
- F70 Кон'юнктивіт інфекційний
- F71 Кон'юнктивіт алергічний
- F72 Блефарит / ячмінь / халазіон
- F73 Очі інфекції / запалення інші
- F74 Новоутворення очей / придатків
- F75 Контузія / крововилив ока
- F76 Стронне тіло в оці
- F79 Травма очей ін.
- F80 Непрохідність слізного протоку дитини
- F81 Вроджені аномалії очей інші
- F82 Відшарування сітківки
- F83 Ретинопатія
- F84 Макулострофія
- F85 Виразка рогівки
- F86 Трахома
- F91 Порушення рефракції
- F92 Катаракта
- F93 Глаукома
- F94 Сліпота
- F95 Косоокість
- F99 Захворювання ока/придатків, інші

Вухо H

- H01 Біль у вусі / оталгія
- H02 Скарги на порушення слуху
- H03 Дзвін / шум у вухах
- H04 Виділення з вуха
- H05 Кровотеча з вуха
- H13 Відчуття закладеного вуха
- H15 Стурбованість зовнішнім виглядом вух
- H27 Страх хвороби вуха
- H28 Оф/Н (H)
- H29 Вушні симптоми / скарги інші
- H70 Зовнішній отит
- H71 Гострий середній отит / мірингіт
- H72 Серозний середній отит
- H73 Сальнінгіт евстахієвої труби
- H74 Хронічний середній отит
- H75 Новоутворення вуха
- H76 Стронне тіло у вусі
- H77 Перфорация барабанної перетинки
- H78 Травма зовнішнього вуха
- H79 Травми вуха інші
- H80 Вроджена аномалія вуха
- H81 Надмірна секреція вушної сірки
- H82 Синдром запаморочення
- H83 Отосклероз
- H84 Пресбіакузіс
- H85 Акустична травма
- H86 Глухота
- H99 Захворювання вуха інші

Серцево-судинна система K

- K01 Біль у серці
- K02 Стиснення в обл. серця
- K03 Біль пов'язаний з ССС БДУ
- K04 Серцебиття
- K05 Порушення серцевого ритму інші
- K06 Незвично помітні вени
- K07 Опухлі шиколотки / набряки
- K22 Фактор ризику ХСК
- K24 Страх перед хворобою серця
- K25 Страх гіпертонії
- K27 Страх інших ХСК
- K28 Оф/Н (K)
- K29 Інші симптоми/скарги ССС
- K70 Інфекції системи кровообігу
- K71 Гостра ревм. лихоманка/хвороба серця
- K72 Новоутворення ССС
- K73 Вроджена аномалія ССС
- K74 ІХС із стенокардією
- K75 Гострий інфаркт міокарда
- K76 ІХС без стенокардії
- K77 Серцева недостатність
- K78 Фібриляції передсердь / миготіння
- K79 Пароксизмальна тахікардія
- K80 Серцева аритмія БДУ
- K81 Серцевий /артеріальний шум БДУ
- K82 Легенево-серцева недостатність
- K83 Захворювання клапану серця БДУ
- K84 Хвороби серця інші
- K85 Підвищений артеріальний тиск
- K86 Гіпертонія неускладнена
- K87 Гіпертонія з ускладненням
- K88 Постуральна гіпотензія
- K89 Транзиторна ішемія головного мозку
- K90 Ішемія / порушення мозкового кровообігу
- K91 Захворювання судин мозку
- K92 Атеросклероз / захворювання периф. судин

- K93 Легенева емболія
- K94 Флебіт / тромбофлебіт
- K95 Варикозне розширення вен ніг
- K96 Геморой
- K99 Захворювання (K) інші

Опорно-рухова система L

- L01 Шия - симптоми/скарги
- L02 Спина - симптоми/скарги
- L03 Поперець - симптоми/скарги
- L04 Грудна клітина - симптоми/скарги
- L05 Бік/пахвова западина - симптоми/скарги
- L07 Шелепа - симптоми/скарги
- L08 Плече - симптоми/скарги
- L09 Рука - симптоми/скарги
- L10 Лікоть - симптоми/скарги
- L11 Зап'ястя - симптоми/скарги
- L12 Кисть/палець - симптоми/скарги
- L13 Таз - симптоми/скарги
- L14 Гомілка/стегно - симптоми/скарги
- L15 Коліно - симптоми/скарги
- L16 Шиколотка - симптоми/скарги
- L17 Стопа/палець ноги - симптоми/скарги
- L18 М'язовий біль
- L19 М'язи - симптоми/скарги БДУ
- L20 Суглоб - симптоми/скарги БДУ
- L26 Страх захворіти на рак (L)
- L27 Страх іншого захворювання (L)
- L28 Оф / Н (L)
- L29 Симптоми /скарги (L) інші
- L70 Інфекції опорно-рухової системи
- L71 Злоякісні новоутворення (L)
- L72 Перелом: променевої/ліктьової кістки
- L73 Перелом: гомілкової/малогомілк. кістки
- L74 Перелом: кисть/стопа
- L75 Перелом: стегна
- L76 Перелом: інші
- L77 Р/Д гомілковостопного суглоба
- L78 Р/Д колінного суглоба
- L79 Р/Д суглобу БДУ
- L80 Вивих /підвивих
- L81 Травма опорно-рухової системи БДУ
- L82 Вроджена аномалія опорно-рухової сист.
- L83 Шийний синдром
- L84 Шийний синдром без іррадіації болу
- L85 Набута деформація хребта
- L86 Шийний синдром з іррадіацією болу
- L87 Буретт /тендіт/ синовіт БДУ
- L88 Ревматоїдний / серопозитивний артрит
- L89 Остеоартроз кульшового суглоба
- L90 Остеоартроз колінного суглоба
- L91 Остеоартроз ін.
- L92 Плечовий синдром
- L93 Латеральний епіконділіт (теніс. лікоть)
- L94 Остеохондроз
- L95 Остеопороз
- L96 Гостре внутрішнє ушкодження коліна
- L97 Новоутворення доброякісне / неуточн.
- L98 Набута деформація кінцівки
- L99 Захворювання (L) інші

Нервова система N

- N01 Головиний біль
- N03 Біль в області обличчя
- N04 Синдром неспокійних ніг
- N05 Поклоповання пальців рук / ніг, ступнів
- N06 Порушення чутливості інші
- N07 Судоми / припадок
- N08 Аномальні мимовільні рухи
- N16 Порушення нюху /смаку
- N17 Втратаччя рівноваги / запаморочення
- N18 Параліч / слабкість
- N19 Розлад мовлення
- N26 Страх захворіти на рак нервової системи
- N27 Страх перед ін. захворюваннями (N)
- N28 Оф / Н (N)
- N29 Неврологічні симптоми / скарги інші
- N70 Поліомієліт
- N71 Менінгіт / енцефаліт
- N72 Пращець
- N73 Неврологічна інфекція інша
- N74 Злоякісне новоутворення (N)
- N75 Доброякісне новоутворення (N)
- N76 Новоутворення неуточнене (N)
- N79 Струс мозку
- N80 Черепно-мозкова травма інша
- N81 Травма нервової системи інша
- N85 Вроджена аномалія (N)
- N86 Розсіяний склероз
- N87 Паркінсонізм
- N88 Епілепсія
- N89 Мігрень
- N90 Кластерний головний біль
- N91 Ліктьовий параліч / параліч Белла
- N92 Невралгія трищогоного нерву
- N93 Туфельний синдром зап'ястя
- N94 Периферичний неврит / неірапія
- N95 Головиний біль напруги
- N99 Неврологічні захворювання, інші

Скорочення

- НКІ Не класифіковані в інших рубриках
- БДУ Без додаткових уточнень
- Оф/Н Обмеження функцій/ непрацездатність
- Р/Д Розтягнення / деформація

Психологічні P	Шкірна система S	Урологічні U	X70	
P01 Відчуття тривоги/нервування/напруженості	S01 Біль / болючість шкіри	U01 Дизурія / болоче сечовипускання	X71 Сифіліс у жінок	
P02 Гостра реакція на стрес	S02 Свербіж	U02 Часте сечовипускання / позиви	X72 Генітальний кандидоз у жінок	
P03 Пригнічений настрій	S03 Бородавки	U04 Нетримання сечі	X73 Генітальний трихомоніоз у жінок	
P04 Відчуття / поведінка роздратованості / злості	S04 Локалізована припухлість / набряк	U05 Проблеми сечовипускання інші	X74 Запалення тазових органів	
P05 Старість, відчуття/поведінка старої людини	S05 Генералізована припухлість / набряки	U06 Гематурія	X75 Злоякісні новоутворення шийки матки	
P06 Порушення сну	S06 Локалізований висип	U07 Сеча - симптом / скарга, інші	X76 Злоякісні новоутворення молочної залози	
P07 Зниження сексуального потягу	S07 Генералізований висип	U08 Затримка сечі	X77 Злоякісні генітальні новоутв. (X) інші	
P08 Зниження сексуального задоволення	S08 Зміна кольору шкіри	U13 Сечовий міхур - симптом / скарга, інші	X78 Фібриома матки	
P09 Стурбованість щодо сексуальних уподобань	S09 Інфекційне ураження пальців рук / ніг	U14 Нирка - симптом / скарга	X79 Доброякісні новоутв. молочної залози	
P10 Зайкання / запинання / тик	S10 Фурункул / карбункул	U26 Страх захворіти на рак сечової системи	X80 Доброякісні генітальні новоутворення (X)	
P11 Проблема харчування у дитини	S11 Шкірна інфекція посттравматична	U27 Страх іншого захворювання (U)	X81 Інші/неуточнені генітальні новоутворення	
P12 Нетримання сечі / енурез	S12 Укус/ жало комах	U28 Оф / Н (U)	X82 Травми жіночих статевих органів	
P13 Енокпрез / проблема тренування кишківника	S13 Укус тварини / людини	U29 Симптом / скарга (U) інші	X83 Вроджена аномалія статевих органів (X)	
P15 Хронічне зловживання алкоголем	S14 Опік	U70 Пієлонефрит / пієліт	X84 Вагініт/вульвіт БДУ	
P16 Гостра алкогольна інтоксикація	S15 Стороннє тіло в шкірі	U71 Цистит / сечова інфекція інша	X85 Захворювання шийки матки БДУ	
P17 Зловживання тютюном	S16 Синець / забій	U72 Уретрит	X86 Аномальний мазок з шийки матки	
P18 Зловживання ліками	S17 Подряпина/сидно/пухир	U75 Злоякісне новоутворення нирки	X87 Матково-піхвовий пролапс	
P19 Вживання наркотиків	S18 Рвана рана / поріз	U76 Злоякісне новоутворення сечового міхура	X88 Фіброзно-кістозна хвороба молочної залоз	
P20 Порушення пам'яті	S19 Травми шкіри інші	U77 Злоякісне новоутворення (U) інше	X89 Синдром передменструальної напруги	
P22 Дитяча поведінка - симптом / скарга	S20 Шкірний наріст/мозоль	U78 Доброякісне новоутворення сечових шляхів	X90 Генітальний герпес у жінок	
P23 Підліткова поведінка - симптом / скарга	S21 Текстура шкіри - симптом / скарга	U79 Новоутворення сечових шляхів БДУ	X91 Гострі кондиломи у жінок	
P24 Специфічна проблема навчання	S22 Ніготь - симптом / скарга	U80 Травма сечових шляхів	X92 Хламідоз статевих органів у жінок	
P25 Проблема фази життя дорослого	S23 Випадіння волосся / облісіння	U85 Вроджена аномалія сечових шляхів	X99 Інші захворювання статевих органів (X)	
P27 Страх психічного розладу	S24 Шкіра голови - симптом / скарга	U88 Гломерулонефрит / нефроз	Чоловічі статеві органи Y	
P28 Оф / Н (P)	S26 Страх захворіти на рак шкіри	U90 Оростатична альбумінурія / протеїнурія	Y01 Біль у статевому члені	Y02 Біль в яєчках/мошонці
P29 Психологічні симптоми / скарги інші	S27 Страх перед захворюванням шкіри інший	U95 Сечокам'яна хвороба	Y03 Вилітання з сечовипускного каналу	Y04 Статевий член симптоми/скарги, інші
P70 Слабоумство (Деменція)	S28 Оф / Н (P)	U98 Зміни в аналізі сечі БДУ	Y05 Яєчки/мошонка симптоми/скарги, інші	Y06 Проста та симптоми/скарги
P71 Органічні психози інші	S29 Шкірні симптоми / скарги інші	U99 Захворювання сечової системи, інші	Y07 Імпотенція БДУ	Y08 Сексуальна функція симптоми/скарги
P72 Шизофренія	S70 Оперізуючий герпес	Вагітність, пологи, планування сім'ї W		
P73 Афективний психоз	S71 Простий герпес	W01 Встановлення вагітності	W02 Страх вагітності	W03 Допологова кровотеча
P74 Тривожний розлад	S72 Короста / інші акаріози	W05 Блювання/нудота при вагітності	W10 Посткоїтальна контрацепція	W11 Оральна контрацепція
P75 Психосоматичний розлад	S73 Педикюльоз / інша шкірна інвазія	W12 Внутрішньоматкова контрацепція	W13 Жіноча стерилізація	W14 Інша жіноча контрацепція
P76 Депресивний розлад	S74 Дерматофітоз	W15 Безпліддя/субфертильність у жінок	W17 Пеліолаговидна кровотеча	W18 Пієлялоговидні симптоми/скарги інші
P77 Самогубство / спроба самогубства	S75 Молочниця / кандидоз шкіри	W19 Груді/лактация симптом/скарга	W21 Стурбованість виглядом під час вагітності	W27 Страх ускладнення вагітності
P78 Неврастенія / перевтома	S76 Шкірні інфекції інші	W22 Стурбованість виглядом під час вагітності	W28 Оф / Н (W)	W29 Симптом/скарга, пов'язані з вагітністю ін.
P79 Фобія / компульсивний розлад	S77 Злоякісне новоутворення шкіри	W28 Оф / Н (W)	W29 Симптом/скарга, пов'язані з вагітністю ін.	W70 Пієлялогова інфекція/сепсис
P80 Розлад особистості	S78 Ліпома	W71 Інфекція, що ускладнює вагітність	W72 Злоякісне новоутв., пов'язане з вагітністю	W73 Доброякіс./неуточ. новоутв. пов'язане з вагін.
P81 Гіперкінетичний розлад	S79 Новоутворення шкіри доброякіс./неуточ.	W75 Травма, що ускладнює вагітність	W76 Вроджена аномалія, що ускладнює вагітність	W78 Вагітність
P82 Посттравматичний стрес	S80 Сонячний кератоз / опік	W76 Вроджена аномалія, що ускладнює вагітність	W78 Вагітність	W79 Небажана вагітність
P85 Затримка розумового розвитку	S81 Гемангіома / лімфангіома	W78 Вагітність	W80 Ектопічна вагітність	W81 Токсикоз при вагітності
P86 Нервова анорексія / булімія	S82 Невус/родимка	W79 Небажана вагітність	W82 Спонтанний аборт	W83 Індукований аборт
P98 Психоз БДУ / ін.	S83 Вроджена аномалія шкіри інша	W80 Ектопічна вагітність	W84 Вагітність високого ризику	W85 Гестаційний діабет
P99 Психологічні розлади, інші	S84 Імпетиго	W81 Токсикоз при вагітності	W85 Гестаційний діабет	W90 Пологи без ускладнень/живонароджений
Дихальна система R		W82 Спонтанний аборт	W90 Пологи без ускладнень/живонароджений	W91 Пологи без ускладнень/мертвонароджений
R01 Біль в дихальній системі	S85 Пілоїдальна кіста / свищ	W83 Індукований аборт	W91 Пологи без ускладнень/мертвонароджений	W92 Пологи з ускладненнями/живонароджений
R02 Задихка / утруднене дихання	S86 Себорейний дерматит	W84 Вагітність високого ризику	W92 Пологи з ускладненнями/живонароджений	W93 Пологи з ускладненнями/мертвонароджений
R03 Дихання з присвистом	S87 Контактний/алергічний дерматит	W85 Гестаційний діабет	W93 Пологи з ускладненнями/мертвонароджений	W94 Пієлялоговидний мастит
R04 Проблема з диханням, ін.	S88 Контактний/алергічний дерматит	W86 Вроджена аномалія, що ускладнює вагітність	W94 Пієлялоговидний мастит	W95 Зах. грудей під час вагітності/післяплог, інші
R05 Кашель	S89 Поприлість	W87 Вагітність	W95 Зах. грудей під час вагітності/післяплог, інші	W96 Ускладнення в післяплогівому періоді, інші
R06 Кровотеча з носа	S90 Рожевий лишай	W88 Ектопічна вагітність	W96 Ускладнення в післяплогівому періоді, інші	W99 Захворювання під час вагітності/плогів, інші
R07 Чхання / закладеність носа	S91 Псоріаз	W89 Небажана вагітність	W99 Захворювання під час вагітності/плогів, інші	
R08 Ніс - симптом / скарга ін.	S92 Захворювання потових залоз	W90 Пологи без ускладнень/живонароджений		
R09 Синуси - симптом / скарга	S93 Атерома	W91 Пологи без ускладнень/мертвонароджений		
R21 Горло - симптом / скарга	S94 Врослий ніготь	W92 Пологи з ускладненнями/живонароджений		
R23 Голос - симптом / скарга	S95 Контагіозний молосок	W93 Пологи з ускладненнями/мертвонароджений		
R24 Кровохаркання	S96 Акне	W94 Пієлялоговидний мастит		
R25 Аномальне мокротиння/слиз	S97 Хронічна виразка шкіри	W95 Зах. грудей під час вагітності/післяплог, інші		
R26 Страх захворіти на рак дихальної системи	S98 Кропив'янка	W96 Ускладнення в післяплогівому періоді, інші		
R27 Страх респіраторних захворювань, ін.	S99 Шкірні захворювання, інші	W99 Захворювання під час вагітності/плогів, інші		
R28 Оф / Н (R)				
R29 Дихальна система - симптом / скарга ін.	Ендокринні/метаболическі розлади та порушення харчування T			
R71 Кашлюк	T01 Надмірна спрага	Жіночі статеві органи X X01 Генітальний біль у жінки X02 Менструальний біль X03 Міжменструальний біль X04 Біль під час статевого акту у жінки X05 Відсутність/мізерні менструації X06 Надмірна менструація X07 Нерегулярні/часті менструації X08 Міжменструальні кровотечі X09 Передменструальні симптоми/скарги X10 Затримка очікуваної менструації X11 Симптом/скарга, пов'язаний з менопаузою X12 Постменопаузальна кровотеча X13 Посткоїтальна кровотеча X14 Вагінальні виділення X15 Інші вагінальні симптоми/скарги X16 Піхвові симптоми/скарги X17 Тазові симптоми/скарги X18 Біль у молочній залозі X19 Пухлина/новоутворення у молочній залозі X20 Симптом/скарга, пов'язаний з соском мол. зал. X21 Інший симптом/скарга, пов'язаний з мол. зал. X22 Стурбованість зовнішнім виглядом мол. зал. X23 Страх ЗПСШ у жінок X24 Страх сексуальної дисфункції у жінок X25 Страх захворювання на рак статевих органів X26 Страх захворювання на рак молочної залози X27 Страх інших хвороб жін. статевих органів X28 Оф / Н (F) X29 Генітальні симптоми/скарги у жінок, інші		
R72 Стрептококова інфекція горла	T02 Надмірний апетит			
R73 Фурункул/абсцес носа	T03 Втрата апетиту			
R74 Гостра інфекція верхніх дихальних шляхів	T04 Проблема з годуванням немовляти/дитини			
R75 Синусит гострий / хронічний	T05 Проблема з харчуванням дорослого			
R76 Гострий тонзиліт	T07 Збільшення ваги			
R77 Гострий ларингіт / трахеїт	T08 Втрата ваги			
R78 Гострий бронхіт / бронхіоліт	T10 Затримка росту			
R79 Хронічний бронхіт	T11 Зневоднення			
R80 Грип	T26 Страх захворювання на рак (T)			
R81 Пневмонія	T27 Страх іншого захворювання (T)			
R82 Плеврит/ексудативний плеврит	T28 Оф / Н (T)			
R83 Респіраторні інфекції інші	T29 Інший симптом/скарга (T)			
R84 Злоякісне новоутворення бронхів / легень	T70 Інфекція ендокринного органу			
R85 Злоякісне новоутв. в органах дихання, ін.	T71 Злоякісне новоутворення щитовидної залози			
R86 Доброякісне новоутворення органів дихання	T72 Доброякісне новоутв. щитовидної залози			
R87 Стороннє тіло в носі/гортані/бронхах	T73 Новоутворення (T) інші / неуточн.			
R88 Травма органів дихання, ін.	T78 Щитовидно-язичний свищ / кіста			
R89 Вроджена аномалія органів дихання	T80 Вроджена аномалія (T)			
R90 Гіпертрофія мигдалил / аденоїди	T81 Зоб			
R92 Новоутворення дихальної системи неуточн.	T82 Ожиріння			
R95 ХОЗЛ	T83 Надмірна вага тіла			
R96 Астма	T85 Гіпертиреозидизм / тиреотоксикоз			
R97 Алергічний риніт	T86 Гіпотиреозидизм / мікседема			
R98 Синдром гіпервентиляції	T87 Гіпоглікемія			
R99 Захворювання дихальної системи ін.	T89 Інсулінозалежний цукровий діабет			
КОДИ ПРОЦЕСІВ		T90 Інсулінонезалежний цукровий діабет		
СИМПТОМИ / СКАРГИ		T91 Дефіцит вітамінів/поживних речовин		
ІНФЕКЦІЇ		T92 Подагра		
НОВОУТВОРЕННЯ		T93 Розлад ліпідного обміну		
ТРАВМИ		T99 Інші ендокринні розлади/порушення метаболізму/харчування		
ВРОДЖЕНІ ВАДИ		INTERNATIONAL CLASSIFICATION OF PRIMARY CARE (ICPC-2-E)		
ІНШІ ДІАГНОЗИ		Copyright © WONCA [2016]		
		World Organization of National Colleges, Academies and Academic Associations of General Practitioners/Family Physicians		

Авторские права на ICPC как в печатном, так и в электронном виде принадлежат WONCA.

Право на использование не является бесплатным и требует покупки лицензии и ежегодного регистрационного взноса.

первичной медицинской помощи. IСРС-2 является наиболее широко используемой международной классификацией для систематического сбора и упорядочения клинической информации в первичной медицинской помощи.

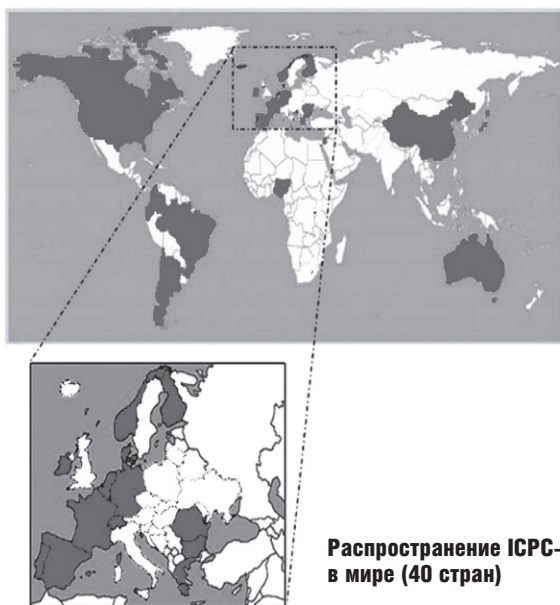
Комитет WONCA WICC по Международной классификации в постоянном сотрудничестве с ВОЗ (ВОЗ-FCI) периодически анализирует результаты использования IСРС в странах мира, совершенствуя ее, самая последняя версия IСРС-2 была пересмотрена в 2015 г. В ближайшие годы запланирована разработка IСРС-3 версии, сочетающейся с МКБ-11.

Несмотря на то, что IСРС сама по себе является полноценной системой классификации, она усиливается за счет привязки к МКБ, поэтому IСРС и МКБ дополняют друг друга, а не конкурируют. Такое сопоставление позволяет использовать IСРС в качестве линзы первичной медицинской помощи для МКБ. Причиной этого является то, что granularity МКБ часто слишком высока и сложна для практического использования в первичной медицинской помощи. Например, для единого в IСРС кода «синусит» в МКБ есть 16 концепций и подклассов, этот уровень детализации часто не требуется для первичной медицинской помощи. С другой стороны, во многих случаях МКБ не содержит всеобъемлющих кодов, которые часто являются более значимыми для первичной медицинской помощи.

Сегодня IСРС-2 сопоставлена не только с МКБ, но и с другими международными классификациями – Унифицированной медицинской терминологической системой (UMLS), Анатомической терапевтической классификацией и определением суточных доз (АТС/DDD), Международной классификацией функционирования и нетрудоспособности (MCFD), Международной классификацией медицинских вмешательств (МСМІ).

Использование в странах

Со времени публикации IСРС постепенно получает все большее мировое признание в качестве соответствующей классификации для общей / семейной практики и первичной медицинской помощи. Хотя IСРС изначально был разработан для сбора и анализа данных на бумажном носителе, с момента появления электронных медицинских записей, основанных на практике, ее использование быстро распространилось на электронные клинические и исследовательские системы.

Распространение IСРС-2 в мире (40 стран)

IСРС-2 доступна в электронном виде – IСРС-2-Е, переведена на многие языки, включая каталанский, китайский, хорватский, датский, голландский, английский, финский, французский, немецкий, греческий, итальянский, японский, норвежский, португальский, румынский, русский, сербский, словенский, испанский и украинский.

На сегодняшний день IСРС активно и широко используется в некоторых частях мира, особенно в Европе и Австралии (рисунок).

Использование в Украине

В 2017 г. Министерство здравоохранения (МЗ) Украины объявило о покупке 30 000 лицензий на использование IСРС-2-Е украинскими врачами первичной помощи. Приказом МЗ Украины от 04.01.2018 № 13 «О некоторых вопросах применения украиноязычного варианта Международной классификации первичной медицинской помощи (IСРС-2-Е)» утверждены: украиноязычный вариант Международной классификации первичной медицинской помощи IСРС-2-Е; таблица сопоставления кодов IСРС-2-Е и Международной статистической классификации болезней и других проблем со здоровьем десятого пересмотра (МКБ-10), разрешено использование IСРС-2-Е (т.е. электронной версии) в работе врачей, оказывающих первичную медицинскую помощь, а также для разработки программ, баз данных, письменных, устных, аудиовизуальных и любых других проектов, разрабатываемых Министерством здравоохранения Украины или по его заказу, или в его интересах.

С другой стороны, приказ МЗ Украины от 19.03.2018 г. № 504 «Об утверждении Порядка предоставления первичной медицинской помощи» обозначил, что сведения о каждом случае оказания первичной медицинской помощи врач или другой медицинский работник, который входит в команду по предоставлению первичной медицинской помощи, отражает в медицинской документации согласно Международной классификации первичной помощи (IСРС-2-Е) и, при необходимости, по МКБ соответствующего пересмотра.

С целью начала регистрации визитов и внедрения IСРС-2-Е МЗ Украины издало приказ МЗ от 26.01.2018 г. № 157 о внедрении обновленной формы 074/о «Журнал регистрации амбулаторных пациентов» и формы учета визитов пациентов 039/о «Ведомость учета посещений пациентов».

Для лучшего понимания системы кодирования IСРС-2-Е под эгидой МЗ Украины проходят тренинги для врачей первичной помощи в регионах, которые проводятся специально подготовленными WONCA WICC тренерами, а также на сайте МЗ Украины размещены материалы тренинга для самообучения – <http://moz.gov.ua/material-dlja-treningu>

В Национальной медицинской академии последипломного образования имени П.Л. Шупика на кафедре семейной медицины с 2018 г. начали проводиться циклы тематического усовершенствования по внедрению IСРС-2-Е, практическим навыкам кодирования и особенностям использования в Украине.

Каковы уникальные характеристики IСРС-2?

Международная классификация первичной медицинской помощи (IСРС-2) позволяет классифицировать не только симптомы и жалобы пациентов, но и клиническую активность врача первичной медицинской помощи с учетом частотного распределения проблем здоровья пациентов, наблюдаемых в семейной медицине.

В связи со спецификой проблем, с которыми сталкивается врач первичной помощи, необходимостью статистики для анализа качества и экономической эффективности, разработки клинических алгоритмов и стандартов первичной медицинской помощи на недифференцированных стадиях, было

Главы ICPC-2

A – Общие и неспецифические	R – Дыхательная система
B – Кровь, кроветворные органы и иммунные механизмы	S – Кожа
D – Пищеварительная система	T – Эндокринные / метаболические расстройства и нарушения питания
F – Глаз	U – Урологические
H – Ухо	W – Беременность, роды, планирование семьи
K – Сердечно-сосудистая система	X – Женские половые органы
L – Опорно-двигательная система	Y – Мужские половые органы
N – Нервная система	Z – Социальные проблемы
P – Психологические	

принято кодами ICPC-2 фиксировать причину обращения пациента и его субъективные ощущения отдельно; мнение и действия врача – отдельно. Поэтому каждое обращение (визит) пациента к врачу классифицируется по трем элементам, то есть тремя кодами:

- 1) причина обращения пациента к врачу со слов пациента;
- 2) причина обращения пациента к врачу по мнению врача, диагноз, симптом, синдром, нетрудоспособность и др.
- 3) процесс – действия, назначения или вмешательства врача для решения проблемы, с которой пациент обратился (диагностика, лечение).

Не всегда проблема может быть решена за первый визит (обращение), порой пациенту требуется прийти на повторный осмотр для интерпретации проведенных дообследований, уточнения диагноза, коррекции лечения по одной и той же проблеме со здоровьем несколько раз. Для этого вводится новое понятие «Эпизод оказания медицинской помощи», который объединяет все визиты от первого обращения (визита) пациента к врачу до последнего визита (включительно) по поводу одной и той же проблемы (может длиться всю жизнь).

С другой стороны, пациент на одном визите может жаловаться на несколько разных по локализации проблем со здоровьем, и на одном визите могут оказываться медицинские услуги по нескольким направлениям (эпизодам).

В сфере первичной медицинской помощи семейные врачи как поставщики медицинских услуг, как правило, имеют дело с несколькими эпизодами оказания медицинской помощи с течением времени и одновременно решают многие, часто недифференцированные проблемы. Следовательно преимущество ICPC-2 заключается в том, что ICPC-2 фиксирует эпизоды оказания медицинской помощи с течением времени. Это достигается за счет простой записи первого контакта между пациентом и поставщиком медицинских

услуг, касающегося определенной проблемы со здоровьем, и заканчивается последним контактом, связанным с этой же проблемой. Эпизоды оказания медицинской помощи позволяют группировать информацию с течением времени, что можно использовать для анализа, улучшения, преемственности и координации медицинской помощи, лучше понять процессы, связанные с определенными условиями и связанные с ними расходы.

В противовес данному подходу в госпитальной помощи целесообразнее использовать классификацию МКБ, удовлетворяющую потребностям высокоспециализированной помощи, где пациенты обычно присутствуют кратковременно с целью решения в основном одной, часто четко дифференцированной, проблемы.

Структура ICPC-2

Новая классификация ICPC-2 отступила от традиционного формата Международной классификации болезней (МКБ).

ICPC-2 имеет двухосную структуру и состоит из 17 глав (табл. 1). Все главы ICPC-2 основаны на системах организма, следуя принципу, что локализация имеет приоритет над этиологией. Семнадцать глав названы по системам организма, представляющим локализацию проблемы и/или заболевания. Это облегчает ее использование медицинскими работниками. Помимо глав, посвященных различным системам организма, есть глава, которая раскрывает общие и неопределенные вопросы (A), и глава, посвященная социальным проблемам (Z). Способность классификации фиксировать указанные проблемы, в том числе социальные, чрезвычайно важна для понимания того, что происходит в первичной медицинской помощи.

Главы разделены на 7 компонентов (табл. 2), обозначенные двузначными цифровыми кодами, касающиеся симпто-

Таблица 2

Компоненты и коды ICPC-2

Компоненты	Коды
Симптомы / жалобы	01–29
Диагностика, скрининг, профилактика	30–49
Лекарства, манипуляции, лечение	50–59
Результаты тестов	60–61
Административные функции	62
Направления и другие причины обращений	63–69
Диагнозы, заболевания	70–99
- инфекции	
- новообразования	
- травмы	
- врожденные пороки	
- другие диагнозы	

мов и жалоб, диагностических, скрининговых и профилактических процедур, лекарств, лечения и лечебных процедур, административных услуг, интерпретации результатов обследования, направления к другим специалистам и других причин визитов пациентов.

Компонент 1 содержит рубрики для симптомов и жалоб. Рубрики в этом компоненте могут быть использованы для описания симптомов, и они полезны для описания проблемы, когда состояние еще плохо определено. Компонент 7 является компонентом диагностики нозологического заболевания в каждой главе. Этот компонент будет использоваться чаще всего, когда у вас есть достаточно информации для установления диагноза в медицинской карте. В компоненте 7 находятся пять подгрупп, которые не являются численно однородными по всем главам: инфекционные заболевания, новообразования, травмы, врожденные аномалии и другие заболевания.

Компоненты 1 и 7 в ICPC-2 функционируют независимо в каждой главе и могут использоваться для кодирования причины визита пациента, описания симптомов, а также диагностики или снятия диагноза.

Компоненты 2–6 (коды процессов) являются общими для всех глав, причем каждая рубрика одинаково применяется к любой системе организма.

Компоненты, которые являются частью каждой главы, допускают значительную специфичность для всех трех элементов визита пациента, их симметричная структура и часто одинаковая нумерация по всем главам облегчают использование даже в системах ручной записи. Рациональная и всеобъемлющая структура ICPC-2 является причиной для того, чтобы считать классификацию моделью для будущих международных классификаций.

В ICPC-2 большое внимание уделяется симптомам и жалобам пациента в первом компоненте каждой главы как причине визита, что не фиксируется МКБ. Связь кодов от первой встречи по поводу определенной проблемы / причины визита до ее завершения возможна только с ICPC.

В конце каждого раздела или подраздела можно увидеть дополнительные рубрики под названием НКИ (неклассифицированные в других рубриках), здесь для иерархического уточнения рекомендовано использование МКБ-10 (то есть детализация).

Кодирование

Электронная амбулаторная карточка пациента, как правило, включает 4 электронных листа для одного визита (обращения), в каждую из которых встроена система классификации ICPC-2-E для фиксации:

1. Причины обращения пациента с его слов (С = субъективные данные пациента). В данном случае кодирование по ICPC-2 может осуществляться буквой согласно локализации (А в случае общих проблем или неуточненной локализации) и абсолютно всеми компонентами (1–99), так как пациент может выразить причину визита как в виде симптома, так и просьбы обследования, выдачи справки, направления, лечения уже известного ему заболевания. Причина обращения кодируется так, как озвучил пациент, без коррекции врачом.

2. Данных объективного физикального обследования врачом (О = Объективные данные, не классифицируются ICPC-2).

3. Установления медицинской проблемы / диагноза врачом (А – assessment = Оценка) записывается по результатам опроса и объективного осмотра пациента медицинским работником. После буквы соответствующей локализации могут быть использованы коды компонента 1 (1–29 – симптомы / жалобы) или компонента 7 (70–99 – диагноз). Иногда для

обозначения эпизода используется А97 (отсутствие заболевания) или А98 (поддержание здоровья / профилактические мероприятия).

4. Назначения плана диагностики и/или лечения (П = процесс, включая назначения, терапию и другие процедуры). При кодировании процесса помощи после буквы соответствующей локализации можно использовать следующие компоненты:

2 – диагностика, скрининг и профилактика (коды 30–49);

3 – лекарства, манипуляции, лечение (коды 50–59);

5 – административные услуги (код -62);

часть 6-го компонента – направление в других медицинских работников, врачей и других (коды -66, -67, -68).

Обратите внимание, что компонент 4 – это результаты исследования (коды 60–61), а также часть 6-го – другие причины обращения (коды -63, -64, -65 и -69), которые относятся к кодированию причины обращения со слов пациента и в данном разделе не используются.

Примеры кодирования

Причина обращения со слов пациента	Код
1 Мне нужны таблетки для снижения давления	K50
2 Мои молочные железы чувствительны и болезненны	X18
3 Я не могу подниматься по лестнице из-за гипса на моей сломанной лодыжке	L28 и L76
4 Я хочу обследовать свое сердце	K31
5 Мне нужно сделать анализ мочи	A35
6 Я пришел проконсультироваться по результатам своего рентгеновского исследования ЖКТ	D60
7 Мне нужна прививка	-44
8 Мне надо заполнить медицинский страховой полис	A62
9 Я обращаюсь относительно моего диабета и у меня есть какое-то уплотнение на коже	T90 и S04
10 Я пришла из-за мигрени	N89
Медицинская проблема (по мнению медработника)	
1 Корь	A71
2 Диабет	T90
3 Проблемы в браке	Z12
4 Злокачественное образование молочной железы	X76
5 Диарея	D11
Процесс оказания медицинской помощи	
1 Назначение лечения (препаратов) при рините	R50
2 Удаление серной пробки	H51
3 Мотивационное консультирование по поводу курения	P45
4 Направление на анализ мочи	A35
5 Выдача медицинского страхового полиса / справки	A62

ДИСТАНЦИОННОЕ ОБУЧЕНИЕ

Пример кодирования визита, в котором рассматриваются несколько эпизодов оказания помощи

Раздел электронной карточки	Описание	Коды
Причина обращения (С – субъективные данные пациента)	Субъективно: Пациент пришел для повторной консультации с результатами анализа крови на глюкозу. Жалуется на боль в почках в течение двух суток, которая началась после физической нагрузки	T60 U14
О (данные объективного осмотра медработником)	Объективно: Искривление позвоночника отсутствует; тонус околопозвоночных мышц в поясничной области увеличен, боль при пальпации; боль при пальпации остистых отростков отсутствует; сохранены активные и пассивные движения. Масса тела: 81 кг (индекс массы тела – 29,8 кг/м ²). Обхват талии: 116 см. Артериальное давление: 138/84 мм рт.ст. HbA1C – 7,8%	A31 или K31, L31, T31 (кодируем в разделе процессов при необходимости)
Код диагноза или симптома (О – оценка медработника)	<p style="text-align: center;"> Диагноз: Сахарный диабет 2-го типа Гипертония без осложнений Избыточная масса тела Боль в пояснице </p>	T90 K86 T83 L03
Код процесс (П – процесс – лечение, диагностика, т.п.)	<p style="text-align: center;"> Процесс (дальнейшая тактика): Рекомендации относительно диеты. Никаких изменений в фармакотерапии, новый рецепт на рамиприл. Массаж с помощью теплого душа. Проверить HbA1C до следующего визита. Следующий визит – через 3 мес </p>	T45 / T58 K50 L45 / L58 T34 T45

Данный визит в электронной амбулаторной карточке в памяти компьютера будет зарегистрирован по 4 эпизодам оказания медицинской помощи (то есть медицинским проблемам пациента) следующим образом в соответствии формой 074/о:

Эпизод (по названию мед. проблемы)	Причина обращения	Код медицинской проблемы	Процесс(-ы)
Сахарный диабет 2-го типа	T60	T90	T45/T58, T34
Боль в пояснице	U14	L03	L31, L45
Гипертония	K64	K86	K31, K50
Избыточная масса тела	T64	T83	T31, T45/T58

Напомним, что кодирование имеет субъективный характер врача, что является в некоторой степени недостатком данной классификации.

Преимущества и недостатки использования

Впервые врачи первичной помощи (поставщики медицинских услуг) получили возможность использовать единую классификацию для определения трех важных элементов взаимодействия в сфере здравоохранения: причины визита, диагноза или проблемы, а также процесса оказания медицинской помощи. Проблемная ориентация медицинской карты и связь визитов с течением времени позволяют отслеживать конкретный эпизод оказания медицинской помощи с самого начала до его завершения, отражают частоту и распределение проблем со здоровьем населения, с которыми обращаются за первичной медицинской помощью, а также то, как поставщики первичной медицинской помощи работают над решением проблем.

ICPC-2 содержит коды, которые основаны на высокой частоте встречаемости в первичной медицинской помощи, с уровнем детализации, который подходит и необходим для первичной медицинской помощи. ICPC-2 возможно адаптировать в соответствии с местными эпидемиологическими потребностями.

ICPC-2 обеспечивает простое и последовательное кодирование. Все коды ICPC-2 помещаются с двух сторон на одном листе бумаги формата А4. ICPC-2 имеет около 1300 кодов, тогда как МКБ имеет от 14 000 до 140 000 кодов со сложной системой кодирования. Компоненты, которые составляют часть каждой главы ICPC-2, допускают значительную специфичность для всех трех элементов визита, однако их симметричная структура и в значительной степе-

ни однородная нумерация во всех главах также облегчают использование даже в системах ручной записи.

Сопоставление ICPC-2 с другими классификациями обеспечивает значимую обратную связь первичной и специализированной медицинской помощи, обмен информацией, а также дает возможность улучшить оказание медицинской помощи.

ICPC-2 дает возможность проанализировать качество, результативность и экономическую эффективность оказываемой первичной помощи, осуществить аудит, финансовое планирование и эффективный менеджмент практики, сравнивать практики между собой, в том числе между странами.

Полученные с помощью ICPC-2 данные могут быть использованы для научных исследований и разработки клинических алгоритмов стандартов и рекомендаций для первичной медицинской помощи

Негативной стороной кодирования с ICPC-2 является субъективность врачей при кодировании.

ВЫВОДЫ

Внедрение электронной системы ведения медицинской документации со встроенной системой кодирования ICPC-2-E позволит оптимизировать первичную медицинскую помощь в Украине, систему статистики и даст возможность объективно проанализировать качество первичной помощи и проводимых реформ.

При написании лекции использованы материалы тренингов и сайтов WONCA и МЗ Украины.

**Міжнародна класифікація первинної медичної допомоги (ICPC-2): історія створення, структура, принципи кодування (Лекція дистанційного навчання)
В.І. Ткаченко**

У лекції представлені дані щодо Всесвітньої організації сімейних лікарів WONCA, однієї з її робочих груп – комітету зі створення Міжнародної класифікації первинної допомоги ICPC, історію та передумови її створення, принципи структури та кодування, розкриті поняття «причина звернення» та «епізод надання первинної допомоги», наведені приклади кодування окремих причин звернення, медичних проблем і процесів, а також епізодів.

Ключові слова: Міжнародна класифікація первинної медичної допомоги, ICPC, структура, принципи кодування, впровадження в Україні.

**International Classification of Primary Care (ICPC-2): history, structure, coding principles (Distance learning lecture)
V. Tkachenko**

The lecture presents data about World Organization of Family Doctors WONCA, one of its working groups – the Committee of the International Classification of Primary Care ICPC, history and prerequisites for its creation, principles of structure and coding, the concepts of the cause of encounter and the episode of primary care are disclosed, coding examples are given for individual causes of encounter, medical problems and processes, as well as episodes.

Ключевые слова: international classification of primary care, ICPC, structure, coding principles, implementation in Ukraine.

Сведения об авторе:

Ткаченко Виктория Ивановна – Национальная медицинская академия последипломного образования имени П.Л. Шупи-ка, 04112, г. Киев, ул. Дорогожицкая, 9. E-mail: witk@ukr.net

Статья поступила в редакцию 26.12.2018

ТЕСТОВЫЕ ВОПРОСЫ

(один или несколько правильных вариантов ответов на каждый вопрос)

1. Назовите преимущества Международной классификации ICPC по сравнению с МКБ для первичного звена?

- В основе лежит принцип преимущества локализации
- В основе лежит этиологический принцип
- Кодировать кратковременный эпизод госпитальной помощи
- Кодировать эпизод первичной помощи с течением времени
- Позволяет кодировать симптомы и синдромы
- Позволяет кодировать причину обращения пациента и процесс медицинской помощи.

2. Кто является разработчиком ICPC-2?

- МЗ Украины
- WONCA
- ВОЗ
- НМАПО.

3. Какие главы имеет структура ICPC?

- Буквы от А до Я
- Буквы от А до Z
- Буквы от А до R
- Цифры от 1 до 8
- Цифры от 1 до 7
- Цифры от 1 до 9.

4. Сколько компонентов имеет структура ICPC?

- От А до Я
- От А до Z
- От А до R
- 7
- 8
- 9.

5. Какой буквой кодируются общие или недифференцированные жалобы?

- Z
- W
- P
- A.

6. Как кодируются процессы?

- Буквами от А до N
- Цифрами от 70 до 99
- Цифрами от 30 до 69
- Комбинацией двух букв и цифрой.

7. Что такое эпизод медицинской помощи?

- Факт обращения пациента в больницу
- Первичная и повторная консультация у врача
- Период от начала лечения медикаментами до окончания
- Время от первого визита до последнего визита с одной и той же проблемой.

8. Что можно кодировать по классификации ICPC на первичном звене?

- Причину обращения, симптом
- Вакцинацию
- Процесс
- Страх смерти
- Все перечисленное
- Все, кроме страха смерти
- Диагноз/медицинскую проблему.

9. Как можно закодировать направления пациента к другому врачу?

- Код 40
- Код Z27
- Код P02
- Код 62
- Код 67.

10. Возможно ли с помощью ICPC закодировать отсутствие заболевания?

- Нет. ICPC кодирует только симптомы
- Нет. ICPC кодирует только заболевания
- Нет. С помощью ICPC кодируется эпизод
- Кодирование возможно. Код A97
- Кодирование возможно. Код A98.